

1.10.2015-31.5.2016 TOIMINEEN YMPÄRISTÖMINISTERIÖN KAAVOITUKSEN JA LUPIEN SUJUVOITTAMINEN –TYÖRYHMÄN VALMISTELEMA LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSLAIN MUUTTAMISESTA

ERIÄVÄ MIELIPIIDE

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry jättää eriävän mielipiteen luonnokseen hallituksen esitykseksi.

Työryhmän tehtävänä oli muun muassa muuttaa ELY-keskusten rooli kaavoitus- ja rakentamisasioissa konsultoivaksi sekä rajoittaa niiden valitusoikeutta kaavapäätöksissä. Lisäksi tehtävänä oli helpottaa hajarakentamista muun muassa suunnittelutarvesäännöksiä lieventämällä.

Lakiluonnoksen mukaan ELY-keskuksen valvontaroolia rajoitettaisiin jatkossa siten, että se koskisi vaikutuksiltaan valtakunnallisia ja merkittäviä maakunnallisia asioita. MTK:n näkemyksen mukaan ELY-keskuksen valvontarooli tulee rajata vain valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin, jotka valtioneuvosto vahvistaa. Vaikutuksiltaan valtakunnalliset ja merkittävät maakunnalliset asiat ovat käsitteinä epäselviä ja omiaan aiheuttamaan tulkintaongelmia. Ottaen lisäksi huomioon, että maakunnan liitoilla on jo valitusoikeus kaavaa ja rakennusjärjestystä koskevista päätöksistä, ei ELY-keskuksen toimivaltaa tule ulottaa myös maakunnallisiin asioihin. Maakunnallisille intresseille ei tarvita kaksinkertaista viranomaisvalvontaa – valtion viranomaisena ELY-keskuksen tulee keskittyä vain valtakunnallisten intressien valvomiseen.

Lakiluonnoksen mukaan yleiskaavan käyttö rakennusluvan perusteena laajenisi huomattavasti. Lisäksi rakentamismahdollisuuksia yleiskaava-alueilla esitetään helpotettavaksi alueellisen suunnittelutarveratkaisun avulla. Ehdotetut muutokset perustavat rakentamisen entistä enemmän kuntakaavoitukseen, mikä onkin tarpeellista kaupunkimaisen yhdyskuntarakenteen yhteydessä. Ihannemaailmassa rakentaminen voisi aina perustua laajempaan suunnitelmaan ja kuntakaavoitukseen, mutta tosiasia on, että suuri osa Suomesta on harvaan asuttua maaseutua, jossa ainoa kaava on maakuntakaava. Ehdotetut muutokset ovat kannatettavia, mutta ne eivät lisää rakentamismahdollisuuksia yleiskaava-alueiden ulkopuolella. Olemassa olevaan maatalaan kuuluvan maa- ja metsätalouden harjoittamista varten tarpeellisen rakennuksen poistuminen suunnittelutarveratkaisun piiristä on ainut rakentamiseen ehdotettu kevennys, joka kohdistuu myös yleiskaava-alueiden ulkopuolelle. Maaseutumaisten alueiden rakentamisen helpottamiseksi olisi esimerkiksi ranta-alueiden kaavoituspakko pitänyt poistaa ja emätilatarkastelun soveltamista väljentää siten, että rakentaminen ohjattaisiin ensisijaisesti rakentamiseen hyvin soveltuville paikoille.

Työryhmän näkemyksen mukaan olemassa olevaa lainsäädäntöä pyrittiin täsmentämään puuttumatta vallitsevaan oikeuskäytäntöön. MTK:n näkemyksen mukaan hajarakentamisen helpottaminen olisi edellyttänyt sellaisia lainsäädännöllisiä muutoksia, että myös oikeuskäytäntö olisi voinut jatkossa kehittyä sallivampaan suuntaan.

Helsingissä 8. päivänä kesäkuuta 2016

Leena Penttinen
lakimies